

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΤΑΞΗΣ – ΕΝΟΤΗΤΑ 4 **ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**

«Ο κήπος του σχολείου μας»

 ΤΟΠΟΣ

Ο χώρος του κήπου του σχολείου

 ΠΡΟ-ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. Γεωγραφικό Ερώτημα προς διερεύνηση:
2. Ένα γειτονικό μας σχολείο δεν έχει κήπο. Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια του σχολείου μας παρακάλεσε να βοηθήσουμε ώστε το σχολείο να σχεδιάσει το δικό του κήπο. Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε;».
3. Τα παιδιά πραγματοποιούν σειρά επισκέψεων στον κήπο του σχολείου (ή άλλου κήπου, πάρκου, κ.λπ.), όπου υλοποιούν ποικιλία βιωματικών δραστηριοτήτων.

 ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1. Έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (παρέχονται): Φύλλα Εργασίας,
2. Προς εκτύπωση (παρέχονται): καρτέλες με λεξιλόγιο
3. Εξεύρεση από τον/την εκπαιδευτικό: φωτογραφική μηχανή*, πινάκια, υλικά για σχέδιο ή κατασκευή (υφάσματα, μαλλί, μπογιές, μαρκαδόρους, κ.λπ.)

* τα υλικά αυτά αφορούν εναλλακτικές/διαφοροποιημένες/προαιρετικές δραστηριότητες

 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα αναμένεται να υλοποιηθεί σε οκτώ περίπου 40λεπτα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων περίπου μαθημάτων για τις βιωματικές και άλλες δραστηριότητες εντός του κήπου του σχολείου.

 ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ο χρόνος, που απαιτείται για προετοιμασία της ενότητας εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού, υπολογίζεται σε περίπου δύο ώρες. Ο χρόνος αυτός αφορά α) στην καταβίβαση και τη μελέτη του ψηφιακού υλικού από την ιστοσελίδα, β) στην εκτύπωση και στο κόψιμο των καρτελών, γ) στη συγκέντρωση των υπόλοιπων υλικών, δ) στη μελέτη των ονομασιών των φυτών του κήπου του σχολείου.

 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ (ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ) ΘΕΩΡΙΕΣ

1. Τα φυτά στους κήπους κατανέμονται σε παρτέρια, τα οποία διαμορφώνονται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του κάθε φυτού.

2. Τα παρτέρια χωρίζονται μεταξύ τους με διαδρόμους, για να διευκολύνονται οι συνδέσεις μεταξύ των παρτεριών και η κίνηση των ανθρώπων για σκοπούς συντήρησης του κήπου ή απόλαυσής του.
3. Ο κήπος περιέχει τόσο φυσικά στοιχεία (φυτά, χώμα κ.λπ.) όσο και τεχνητά στοιχεία (τσιμέντο, πλάκες κ.λπ.), τα οποία συνυπάρχουν και τον διαμορφώνουν.
4. Η όψη του κήπου αλλάζει ανάλογα με τον καιρό, που αντίστοιχα επηρεάζεται από την εποχή.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΟΙ

κήπος, παρτέρια, ανθώνες, φυτά, δέντρα, άνθη, λουλούδια, ανθισμένα, θάμνοι, μυρμηγκια, μέλισσες, πουλιά, πεταλούδες, πλακόστρωτο, είσοδος, έξοδος, πυκνότερα – πιο αραιά, μικρότερα – μεγαλύτερα, ψηλότερο – χαμηλότερο, σε σειρά, σε κύκλο, σε συστάδα

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων

Τα παιδιά:

- να αναγνωρίζουν ονομαστικά τα στοιχεία του χώρου που μελετούν, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο (κήπος, παρτέρια, ανθώνες, φυτά, δέντρα, άνθη, λουλούδια, ανθισμένα, θάμνοι, μυρμηγκια, μέλισσες, πουλιά, πεταλούδες, πλακόστρωτο, είσοδος, έξοδος)
- να βρίσκουν και ονομάζουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα αντικειμένων ή στοιχείων του χώρου στον οποίο έχουν εστιάσει την προσοχή τους (ύψος φυτών, πυκνότητα φυλλωσιάς, μέγεθος φύλλων, πλακόστρωτοι διάδρομοι και η χρησιμότητά τους, κ.λπ.)
- να περιγράφουν αλλαγές που συμβαίνουν σε έναν τόπο κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου
- να αναγνωρίζουν τους διάφορους τρόπους οργάνωσης των αντικειμένων στο χώρο (χωρικά μοτίβα: γραμμή, καμπύλη, κύκλος, συστάδα)

Καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων που απαιτούνται από την κοινωνία του 21ου αιώνα – ικανότητες κλειδιά

Τα παιδιά:

- να σχεδιάζουν μικροπεριφέρειες στο χώρο και να κατανέμουν αντικείμενα για εξυπηρέτηση κάποιου σκοπού (π.χ. παρτέρια, χώρος με τριανταφυλλίες στον κήπο)
- να διακρίνουν την κατεύθυνση προς τα δεξιά και προς τα αριστερά εντός του κήπου
 - α) σε σχέση με το σώμα τους και
 - β) σε σχέση με άλλους ανθρώπους ή αντικείμενα (π.χ. δέντρα και άλλα φυτά)
- να ορίζουν τη θέση αντικειμένων (συγκεκριμένων φυτών)
 - α) σε σχέση με το σώμα τους και
 - β) σε σχέση με άλλους ανθρώπους ή αντικείμενα,

χρησιμοποιώντας τις έννοιες «μπροστά από ...», «πίσω από ...», «κοντά σε ...», «μακριά από ...», «δεξιά / αριστερά»

- να συγκρίνουν ή αντιπαραβάλλουν αντικείμενα ή στοιχεία του χώρου με άξονα σύγκρισης χαρακτηριστικά γνωρίσματά τους (ύψος φυτών, μέγεθος φύλλων, πυκνότητα φυλλωσιάς)

- να εστιάζουν την προσοχή τους σε διαφορετικής κλίμακας χώρους της καθημερινής τους πραγματικότητας με βάση συγκεκριμένο σκοπό (τι υπάρχει στον κήπο του σχολείου μου)
- να κάνουν και να καταγράφουν παρατηρήσεις για το περιβάλλον τους (παρατηρήσεις για τον κήπο του σχολείου)
- να σχεδιάζουν σχήματα ή αναπαραστάσεις αντικειμένων του πραγματικού κόσμου (π.χ. φυτά, διάδρομοι στον κήπο)
- να οργανώνουν (τοποθετούν και σχεδιάζουν) αντικείμενα (φυτά/δέντρα) σε μοτίβα
- να χρωματίζουν σχήματα που περικλείονται σε γραμμές
- να χαράσσουν καμπύλες γραμμές.

Καλλιέργεια αξιών, υιοθέτηση στάσεων και επίδειξη συμπεριφορών, που απαρτίζουν τη σύγχρονη δημοκρατική πολιότητα

Τα παιδιά:

- να επιδεικνύουν συμπεριφορά που να δείχνει ότι προσδίδουν την αρμόζουσα αξία σε κάθε χώρο, ανάλογα με τη χρήση του και τη χρησιμότητά του (η χρήση του κήπου του σχολείου και η μετακίνηση εντός αυτού)
- να διατυπώνουν εισηγήσεις για αλλαγές σε έναν τόπο (στον κήπο του σχολείου), που αναμένεται ότι θα επιφέρουν βελτίωση
- να συστηματοποιούν το λειτουργικό τρόπο καταγραφής παρατηρήσεων με τη χρήση πινακίου, όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη σταθερή επιφάνεια (π.χ. θρανίο).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

Συνθήκες:	δέντρα, φυτά, παρτέρια, πέτρες, λουλούδια, μυρμηγκία, μέλισσες, πεταλούδες, πουλιά	Συγκρίσεις:	ύψος φυτών / δέντρων, είδη φύλλων, πυκνότητα
Χωροχρονικές Αλλαγές:	αλλαγές στον κήπο με την αλλαγή των εποχών	Περιφέρεια:	περιφέρειες με βάση τα είδη των φυτών (παρτέρια)
Συνδέσεις:	διάδρομοι, πλακόστρωτοι διάδρομοι, κόμβοι εισόδου και εξόδου του σχολείου και του κήπου	Αναλογία:	κήποι άλλων σχολείων ή πάρκων (προαιρετικά)

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ (στις οποίες αναμένεται να καταλήξουν τα παιδιά)

Κατά τη διάρκεια της ενότητας τα παιδιά καλούνται να διατυπώσουν αξιολογικές κρίσεις, όπως περιγράφεται πιο κάτω:

- (1) Εκφράζουν γνώμη κατά πόσο η διαμόρφωση του κήπου του δικού τους σχολείου διευκολύνει τη χρήση και την απόλαυσή του από τους μαθητές και τους δασκάλους.
- (2) Περιγράφουν κριτήρια που αφορούν το πώς θα πρέπει να διαμορφωθεί ένας καινούριος κήπος σχολείου (ή και ο κήπος του δικού τους σχολείου), για να διευκολύνεται η χρήση και η απόλαυσή του από τους μαθητές και τους δασκάλους.

 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	<u>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ</u>
	<p>Σημειώσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο τόπος που μελετάται στην ενότητα αυτή (ο κήπος του σχολείου) μπορεί να αντικατασταθεί με άλλον, όπως είναι ο κήπος γειτονικού σχολείου ή πάρκου, ο κήπος εκκλησίας ή οικίας. 2. Η ενότητα συστήνεται να εφαρμοστεί διαθεματικά, σε συνδυασμό με δείκτες επιτυχίας και θεματικές ενότητες των μαθημάτων Επιστήμη & Σχεδιασμός και Θρησκευτικά (βλ. υλικό ιστοσελίδας http://www.schools.ac.cy/klimakio/index.html). 3. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει, στο μεγαλύτερο μέρος της, βιωματικές δραστηριότητες. Κατά την κρίση της/του εκπαιδευτικού, και ανάλογα με το τμήμα των παιδιών, μπορούν να πραγματοποιηθούν περισσότερες επισκέψεις στον κήπο του σχολείου, αλλά μικρότερης διάρκειας. 4. Η/Ο εκπαιδευτικός είναι σημαντικό να γνωρίζει τις ονομασίες αρκετών από τα φυτά του κήπου του σχολείου. 5. Για τη συμπλήρωση του Φύλλου Παρατήρησης (ή/και Φύλλων Εργασίας) κατά την επίσκεψη, είναι απαραίτητη η χρήση πινακίου, πάνω στο οποίο θα πρέπει να στερεωθεί το βιβλιάριο με τα Φύλλα. 	
	<p><u>ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδιο 1- Διατύπωση Γεωγραφικής Ερώτησης</u></p> <p>1^ο-4^ο 40ΛΕΠΤΟ</p> <p>Δίνεται το πιο κάτω σενάριο με το γεωγραφικό ερώτημα προς διερεύνηση: «Ένα γειτονικό μας σχολείο δεν έχει κήπο. Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια του σχολείου μας παρακάλεσε να βοηθήσουμε ώστε το σχολείο να σχεδιάσει το δικό του κήπο. Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε;».</p> <p>Τα παιδιά διατυπώνουν τις αρχικές εισηγήσεις τους. Στο βαθμό που χρειάζεται η/ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί τα παιδιά με ερωτήσεις και αποφασίζεται ότι θα ήταν χρήσιμο να μελετήσουν τον κήπο του σχολείου τους.</p> <p>Ακολούθως, τίθεται το βοηθητικό ερώτημα: «Τι να μελετήσουμε, όταν πάμε στον κήπο του σχολείου;». Τα παιδιά αφήνονται να σκεφτούν για λίγο μόνα τους (ή/και να πάρουν σύντομη σημείωση) και, μετά, να συζητήσουν το θέμα με τα παιδιά της ομάδας. Κατά τις ανακοινώσεις στην ολομέλεια, και με βοηθητικές ερωτήσεις στο βαθμό που αυτό κριθεί απαραίτητο, ανακοινώνονται ιδέες όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να δούμε τι φυτά βρίσκονται εκεί. • Να δούμε αν ζουν μικρά ζώα/έντομα εκεί. • Να περπατήσουμε γύρω-γύρω από τα φυτά, για να τα παρατηρήσουμε. 	<p>Γεωγραφικό Ερώτημα</p> <p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Ατομική και Ομαδική Εργασία – Ανακοινώσεις στην ολομέλεια</p>

- Να δούμε πού βρίσκεται ο δικός μας κήπος, για να βοηθήσουμε το άλλο σχολείο να επιλέξει το χώρο που θα δημιουργήσει τον κήπο του.

Μετά, τα παιδιά εργάζονται, πρώτα ατομικά, για να σημειώσουν (με λέξεις ή απλό σκίτσο) τι θα χρειαστεί να έχουν μαζί τους, για να μπορέσουν να μελετήσουν καλύτερα τον κήπο. Ακολούθως, ανταλλάζουν ιδέες με τα παιδιά της ομάδας και, ακολουθούν ανακοινώσεις στην ολομέλεια. Κατά τις ανακοινώσεις, η/ο εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να αιτιολογήσουν την επιλογή κάθε υλικού που θα εισηγηθούν.

Για παράδειγμα:

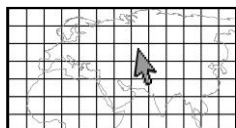
- Χρειαζόμαστε πινάκιο, για να μην λυγίζει/σχίζεται το φυλλάδιό μας, όταν θα γράφουμε.
- Μπορούμε να πάρουμε χρώματα, να ζωγραφίσουμε τα φυτά.
- Να πάρουμε φωτογραφική μηχανή για φωτογραφίες. Έτσι, θα θυμόμαστε καλύτερα αυτά που θα δούμε, γιατί θα βλέπουμε τις φωτογραφίες στην αίθυσά μας.

Σημείωση: Εάν το σχολείο δεν διαθέτει κήπο, το γεωγραφικό ερώτημα μπορεί να διαφοροποιηθεί ανάλογα και να αφορά στη δημιουργία κήπου στο σχολείο των παιδιών. Σε τέτοια περίπτωση μπορεί να γίνει επίσκεψη σε γειτονικό σχολείο ή πάρκο για μελέτη, υλοποίηση των βιωματικών δραστηριοτήτων και συμπλήρωση του Φύλλου Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 7), καθώς και λήψη φωτογραφιών.

Ατομική Εργασία

Ομαδική Εργασία
– Ανακοινώσεις
στην ολομέλεια

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδια 2, 3, 4 - Εύρεση, εξερεύνηση και ανάλυση πληροφοριών – πηγών – δεδομένων, ώστε να απαντηθεί το γεωγραφικό ερώτημα

ΘΕΣΗ

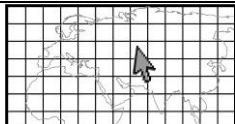
Κατά τη μετάβαση των παιδιών προς τον κήπο, το τμήμα σταματάει σε σημείο κοντά στον κήπο, με σκοπό να παρατηρήσει τη θέση του. Τίθεται το ερώτημα «Πού, ακριβώς, βρίσκεται ο κήπος του σχολείου;». Τα παιδιά παρατηρούν τους γύρω χώρους και ορίζουν τη θέση του κήπου, αφού βρίσκονται σε σημείο που έχουν οπτική επαφή με αυτόν και τους κοντινούς/γειτονικούς χώρους. Για παράδειγμα:

- Ο κήπος του σχολείου μας βρίσκεται *δίπλα* στο γραφείο του/της διευθυντή/διευθύντριας
- Είναι *κοντά* στην είσοδο του σχολείου
- Βρίσκεται *ανάμεσα* στο γήπεδο και στο γραφείο δασκάλων.

Ύστερα, τα παιδιά χρησιμοποιούν το Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45), που βρίσκεται στερεωμένο στο πινάκιο τους, και συμπληρώνουν φράσεις που περιγράφουν τη θέση του κήπου.

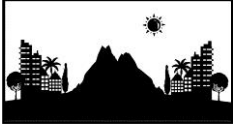
Βιωματική
παρατήρηση

– Φύλλο
Καταγραφής
Παρατηρήσεων
(σελ. 45) – πινάκιο

	<p>ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ</p> <p>Στο βαθμό που ισχύει, τα παιδιά εντοπίζουν την είσοδο ή/και την έξοδο του κήπου του σχολείου. Προβληματίζονται για το πώς μπορούν να κινηθούν από την είσοδο του κήπου προς την έξοδο του κήπου ή ανάμεσα στα φυτά. Ακούγονται οι απόψεις των παιδιών, που ενδέχεται να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μπορούμε να περπατήσουμε στον διάδρομο. • Δεν πρέπει να πατάμε τα φυτά, γιατί θα ξεράνουν. <p>Υλοποιούν διαδρομές και επισημαίνουν τι πρέπει να προσέχουν όταν κινούνται στον κήπο. Εξηγούν α) γιατί υπάρχουν οι διάδρομοι και β) πώς είναι ή θα μπορούσαν να είναι στρωμένοι (πλακόστρωτοι) και γιατί.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάποια φυτά μεγάλωσαν και «γέμισαν» τον διάδρομο. Δεν μπορούμε να περάσουμε από εκείνο το σημείο. • Οι διάδρομοι δεν είναι πλακόστρωτοι, για αυτό γεμίζουν λάσπη, όταν βρέχει. • Οι πλάκες στο διάδρομο μας προστατεύουν από τις λάσπες. <p><u>Σημείωση:</u> <i>Το σχετικό Φύλλο Εργασίας (σελ. 46) μπορεί να συμπληρωθεί κατά την επίσκεψη ή/και μετά την επιστροφή στην αίθουσα διδασκαλίας.</i></p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα</p> <p>Φύλλο Εργασίας (σελ. 46)</p>
	<p>ΣΥΝΘΗΚΕΣ</p> <p>Τα παιδιά παρατηρούν τι υπάρχει στο χώρο του κήπου. Ονομάζουν ό,τι αναγνωρίζουν από αυτά που βλέπουν. Παρατηρούν, επίσης, αν υπάρχουν φυτά ανθισμένα ή δέντρα χωρίς φύλλα (φυλλοβόλα), κ.λπ..</p> <p>Ύστερα, χρησιμοποιούν το Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45) και καταγράφουν τη σωστή ονομασία ενδεικτικών δέντρων και φυτών (π.χ. 1-2 είδη δέντρων και 1-2 είδη άλλων φυτών), άλλων ζωντανών οργανισμών που υπάρχουν στον κήπο του σχολείου (π.χ. μυρμήγκια, μέλισσες, κ.λπ.), αλλά και άλλων στοιχείων όπως το χώμα, οι πέτρες, κ.λπ..</p>	<p>Βιωματική παρατήρηση</p> <p>Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45)</p>
	<p>ΘΕΣΗ</p> <p>Τα παιδιά περιγράφουν τη θέση συγκεκριμένων δέντρων/φυτών εντός του κήπου, απαντώντας σε ερωτήματα τύπου «Πού βρίσκεται το ... (π.χ. πεύκο) στον κήπο του σχολείου μας;». Ακούγονται, πρώτα, οι παρατηρήσεις των παιδιών, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το πεύκο βρίσκεται <i>δίπλα</i> στο κάγκελο του σχολείου. • Είναι <i>ανάμεσα</i> στα δύο κυπαρίσσια. <p>Για να βοηθηθούν τα παιδιά με τη χρήση του προφορικού λόγου, η/ο εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλλει καρτέλες με τοπικά επιρρήματα (π.χ. δίπλα, πλάι, δεξιά – αριστερά, κοντά) ή/και τοπικούς προσδιορισμούς (π.χ. πιο πέρα από, πιο μακριά από ...), ζητώντας από τα παιδιά να</p>	<p>Βιωματική παρατήρηση – Προφορικός λόγος</p> <p>Καρτέλες με Λεξιλόγιο</p>

	<p>χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο κατά την περιγραφή της θέσης.</p> <p>Επίσης, μπορεί να οργανωθεί παιχνίδι, όπως το παιχνίδι «Ο Γιάννης λέει», ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά ακολουθούν τις οδηγίες εάν προηγηθεί η φράση «Ο Γιάννης λέει» (π.χ. «Ο Γιάννης λέει η Μαρία/η ομάδα Β να πάει στο θάμνο που βρίσκεται στα δεξιά του κυπαρισσιού» ή «Ο Γιάννης λέει όλα τα αγόρια να μετακινηθούν πιο πέρα από την ελιά». • Αν η οδηγία δεν περιλαμβάνει τη φράση «Ο Γιάννης λέει ...» τα παιδιά παραμένουν ακίνητα και δεν εκτελούν την οδηγία. 	<p>Βιωματική δραστηριότητα (παιχνίδι)</p>
	<p>ΣΥΓΚΡΙΣΗ (προαιρετική λήψη φωτογραφιών)</p> <p>Επίσης, τα παιδιά καλούνται να συγκρίνουν δέντρα / φυτά ως προς το ύψος τους, το μέγεθος των φύλλων τους, την πυκνότητα της φυλλωσιάς τους.</p> <p>Μπορούν να υποβληθούν γενικές ερωτήσεις σύγκρισης, όπως: «Σε τι διαφέρει η τριανταφυλλιά από τα αμάραντα;» / «Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει το κυπαρίσσι από την ελιά;».</p> <p>Για τη δραστηριότητα σύγκρισης στο Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 7), τα παιδιά μπορούν να εργαστούν ατομικά ή σε ζευγάρια, ως εξής: Η/Ο εκπαιδευτικός υποβάλλει σχετικές ερωτήσεις, τα παιδιά εντοπίζουν και καταγράφουν τα διάφορα φυτά (ατομικά ή με το ζευγάρι τους) στο Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45) και ανακοινώνουν αυτό που έγραψαν. Για παράδειγμα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ερώτημα: «Βρείτε ένα φυτό, που είναι ψηλότερο/χαμηλότερο από κάποιο άλλο.» Απάντηση: «Το κυπαρίσσι είναι ψηλότερο από το πεύκο.» / «Η τριανταφυλλιά είναι χαμηλότερη από τη δάφνη.» 2) Ερώτημα: «Βρείτε ένα φυτό που έχει μεγαλύτερα φύλλα από κάποιο άλλο.» Απάντηση: «Η φοινικιά έχει μεγαλύτερα φύλλα από την τριανταφυλλιά.» <p><u>Σημείωση:</u> Εννοείται ότι το Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45) συμπληρώνεται στον κήπο, όπου είναι εφικτή η παρατήρηση. Εναλλακτικά, μπορεί να συμπληρωθεί στην αίθουσα διδασκαλίας, όπου θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν φωτογραφίες που θα έχουν ληφθεί, για να βοηθήσουν στη σύγκριση, καθώς είναι απαραίτητο τα παιδιά να βλέπουν τα φυτά τα οποία θα συγκρίνουν.</p>	<p>Βιωματική παρατήρηση</p> <p>Φύλλο Καταγραφής Παρατηρήσεων (σελ. 45)</p>
	<p>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ</p> <p>Κατά την επίσκεψη, τα παιδιά ξεχωρίζουν τις μικροπεριφέρειες (π.χ. παρτέρια) που υπάρχουν στον</p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα</p>

	<p>κήπο και τις ονομάζουν (π.χ. ο χώρος με τα δέντρα, το παρτέρι με τις τριανταφυλλιές, ο χώρος με τις δάφνες, κ.λπ.). Δίνεται η λέξη «παρτέρι» (ή/και, στην κυπριακή διάλεκτο, «λασάνι»).</p> <p>Στο βαθμό που ο χώρος το επιτρέπει α) δείχνουν με το δάκτυλο ή β) περπατούν γύρω από την περιφέρεια ή γ) σχηματίζουν «αλυσίδα» κρατώντας χέρια γύρω από την περιφέρεια.</p> <p>Στερεώνουν μικρές πινακίδες σε βάση με ονομασίες των περιφερειών (π.χ. παρτέρι με τριανταφυλλιές, χώρος με δάφνες, χώρος με κυπαρίσσια, κ.λπ.) στις αντίστοιχες περιφέρειες.</p> <p><u>Σημειώσεις:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι πινακίδες μπορούν να κατασκευαστούν από τα παιδιά με χρήση απλών υλικών (π.χ. χαρτόνι, μαρκαδόροι, ξύλο, διαφάνεια πλαστικοποίησης). Η κατασκευή τους μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά την πρώτη επίσκεψη στον κήπο (και την πιθανή λήψη φωτογραφιών) και η τοποθέτησή τους να γίνει σε επόμενη επίσκεψη. 2. Το σχετικό Φύλλο Εργασίας (σελ. 47) μπορεί να συμπληρωθεί κατά την επίσκεψη ή/και μετά την επιστροφή στην αίθουσα διδασκαλίας. 	<p>Πινακίδες σε βάση</p> <p>Φύλλο εργασίας (σελ. 47)</p>
	<p>ΜΟΤΙΒΑ</p> <p>Μέσα στις μικροπεριφέρειες του κήπου τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν πώς διατάσσονται (είναι φυτεμένα) τα διάφορα φυτά. Αναγνωρίζουν φυτά σε σειρές ή σε κύκλους ή σε συστάδα και περιγράφουν λεκτικά τα μοτίβα.</p> <p>π.χ.: Τα κυπαρίσσια είναι φυτεμένα σε σειρές. Οι τριανταφυλλιές είναι φυτεμένες σε κύκλο / σε συστάδα. Τα σχηματίζουν τετράγωνο / ορθογώνιο / κύκλο.</p> <p>Επίσης, τα παιδιά μπορούν να κινηθούν, σχηματίζοντας τα σχήματα αυτά κατά τη μετακίνησή τους (π.χ. γύρω από τον κύκλο που σχηματίζουν οι τριανταφυλλιές, σε ευθεία γραμμή μπροστά από τη σειρά με τα δέντρα).</p> <p>Το σχετικό Φύλλο Εργασίας «Σχηματισμοί στον κήπο» (σελ. 48) μπορεί να συμπληρωθεί κατά την επίσκεψη ή/και μετά την επιστροφή στην αίθουσα διδασκαλίας. Στο συγκεκριμένο Φύλλο Εργασίας τα παιδιά καλούνται να αναγνωρίσουν μοτίβα, που σχηματίζονται σε κήπους από τη διάταξη φυτών ή και τη διάταξη μικροπεριφερειών (παρτεριών), και να συμπληρώσουν τις προτάσεις.</p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα</p> <p>Φύλλο Εργασίας (σελ. 48)</p>
	<p>Για σκοπούς εμπέδωσης, μπορεί να οργανωθεί ο παιχνίδι «Τι έχω στο μυαλό μου;», ως εξής: Ένα παιδί ή μία ομάδα παιδιών απαντούν μονολεκτικά, καταφατικά ή</p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα (παιχνίδι)</p>

	<p>αρνητικά (Ναι ή Όχι), σε ερωτήσεις των συμμαθητών ώστε να τους βοηθήσουν να βρουν ποιο φυτό / δέντρο / αντικείμενο του κήπου έχουν σκεφτεί. Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Αυτό που σκέφτεστε βρίσκεται κοντά στο κυπαρίσσι;» (Ναι / Όχι) • «Είναι ανθισμένο;» (Ναι / Όχι) • «Έχει μικρά φύλλα;» (Ναι / Όχι) • «Βρίσκεται στα αριστερά του διαδρόμου;» (Ναι / Όχι). <p>Οι καρτέλες με το λεξιλόγιο, που είχαν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη δραστηριότητα, ή/και άλλες καρτέλες (π.χ. φύλλα, φυλλωσιά, ύψος, ανθισμένο, γυμνό) μπορούν να παρουσιαστούν στα παιδιά, ώστε να βοηθηθούν στη διατύπωση των ερωτήσεων.</p>	<p>Καρτέλες</p>
	<p>Τα παιδιά συνθέτουν με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού ένα μικρό τραγουδάκι με χρήση λέξεων από το λεξιλόγιο ή τραγουδούν το πιο κάτω τραγούδι:</p> <p>Περπατώ, περπατώ μες στον κήπο, ψάχνω λουλουδία να μυριστώ. Περπατώ, περπατώ μες στον κήπο, κι άμα θα βρέξει θε να βραχώ. Περπατώ, περπατώ μες στον κήπο, σαν κάνει ζέστη να δροριστώ. Περπατώ, περπατώ μες στον κήπο, ψάχνω ζουζούνια και θησαυρό.</p> <p>Επίσης, για σκοπούς καλλιέργειας των στόχων που αφορούν την επίδειξη στάσεων και συμπεριφορών, μπορεί να διοργανωθεί παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού εντός του κήπου, κατά τη διάρκεια του οποίου θα δοθεί έμφαση στον τρόπο με τον οποίο αρμόζει να μετακινούμαστε στο χώρο του κήπου για προστασία των φυτών. Οι οδηγίες του παιχνιδιού θα πρέπει να περιλαμβάνουν χρήση του λεξιλογίου για σκοπούς εμπέδωσης.</p> <p>Σχετικό Φύλλο Εργασίας, που αναφέρεται στη χρήση των διαθέσιμων διαδρόμων για μετακίνηση εντός του κήπου, είναι το Φύλλο Εργασίας «Περπατώ, περπατώ μες στον κήπο» (σελ. 49-50).</p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα (τραγούδι)</p> <p>Βιωματική δραστηριότητα (παιχνίδι)</p> <p>Φύλλο Εργασίας σελ. 49-50</p>
<p>5° 40ΛΕΠΤΟ</p>	<p> ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Στην αίθουσα διδασκαλίας, τα παιδιά παρατηρούν φωτογραφίες από κήπους άλλων σχολείων ή επισκέπτονται κάποιο γειτονικό κήπο (σχολείου, εκκλησίας, πάρκο, οικίας).</p> <p>Βρίσκουν ομοιότητες ως προς τη θέση και τις συνθήκες που υπάρχουν εκεί.</p> <p>Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει και με την αξιοποίηση μέρους του έγχρωμου φωτογραφικού υλικού που υπάρχει στα Φύλλα Εργασίας Μαθητή.</p>	<p>Φωτογραφίες – Επίσκεψη σε γειτονικό κήπο/πάρκο</p> <p>Φύλλα Εργασίας</p>

	<p>ΧΩΡΟΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ (ΑΛΛΑΓΗ) Τίθεται προς συζήτηση το θέμα: «Ο κήπος του σχολείου μας είναι πάντοτε ίδιος; Πότε και πώς αλλάζει;». Ακούγονται οι πρώτες απόψεις των παιδιών.</p>	<p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p>
<p>Ακολούθως, χρησιμοποιούνται τα πιο κάτω δεδομένα για απάντηση του ερωτήματος:</p>	<p>1) <u>Φωτογραφίες</u> Παρουσιάζονται φωτογραφίες που έχουν εξασφαλιστεί σε τακτά χρονικά διαστήματα, στο πλαίσιο της Ενότητας 6, η ετοιμασία της οποίας αρχίζει το Φθινόπωρο (βλ. Οργάνωση-Σχεδιασμός Ενότητας, ιστοσελίδα). Οι φωτογραφίες αυτές θα πρέπει να βρίσκονται ήδη αναρτημένες (στερεωμένες με εύπλαστη συγκολλητική ύλη) στην Αφίσα Τοίχου (βλ. σχετική εγκύκλιο, αρ. 3545, ημερ. 12 Νοεμβρίου 2012). Τα παιδιά παρατηρούν αλλαγές στα φυτά του κήπου με την αλλαγή των μηνών (ή των εποχών) και τις περιγράφουν με το κατάλληλο λεξιλόγιο (π.χ. φυλλοβόλα δέντρα, άνθη – λουλούδια, ανθίζουν, ανθισμένα, εποχές, κ.λπ.)</p>	<p>Φωτογραφίες Ενότητας 6</p>
<p>2) <u>Φύλλο Παρατήρησης από το μάθημα «Επιστήμη & Σχεδιασμός»</u> Αξιοποιούνται, διαθεματικά, όποια δεδομένα υπάρχουν στα Φύλλα Παρατηρήσεων σχετικών ενοτήτων της Α΄ τάξης («Φυσικό Περιβάλλον - Πράσινο στο σπίτι και στο σχολείο» και «Φυτά – Φυλλοβόλα και Αειθαλή»). Σημειώνεται ότι, εάν τα μαθήματα Γεωγραφίας και Επιστήμης διδάσκονται από διαφορετικούς εκπαιδευτικούς, ο μεταξύ τους συντονισμός είναι απαραίτητος για την αξιοποίηση των πληροφοριών αυτών.</p>	<p>Με βάση τις πιο πάνω πληροφορίες τα παιδιά περιγράφουν αλλαγές που συμβαίνουν στον κήπο του σχολείου κατά τη διάρκεια του χρόνου, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο (αραιά φύλλα, κίτρινα φύλλα, γυμνό δέντρο, άνθη – ανθισμένο). Η περιγραφή μπορεί να γίνει με συζήτηση στην ολομέλεια ή στην ομάδα ή/και με παρουσίαση με σχέδιο (ατομικό ή ομαδικό).</p>	<p>Φύλλα Παρατήρησης από το μάθημα Επιστήμη & Σχεδιασμός</p>
<p>ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδιο 5 – Αξιολογικές κρίσεις ως απαντήσεις στο γεωγραφικό ερώτημα</p>		
<p>Με βάση τα όσα έχουν μελετήσει, τα παιδιά καλούνται να κρίνουν την καταλληλότητα του κήπου του σχολείου τους, ως προς την ευκολία χρήσης του και την απόλαυσή του από μαθητές και εκπαιδευτικούς του σχολείου.</p>	<p>Τα παιδιά σκέφτονται, πρώτα, ατομικά και, μετά, εργάζονται στις ομάδες τους και συζητούν (ή/και σημειώνουν/σκισάρουν σε συντομία) τα κριτήρια που θα χρησιμοποιήσουν για να κρίνουν. Ακολουθούν ανακοινώσεις και συζήτηση στην ολομέλεια, που θα δώσει την ευκαιρία να μελετηθούν και εισηγήσεις για βελτίωση. Οι ανακοινώσεις και η συζήτηση ενδέχεται να περιλαμβάνουν τα εξής ζητήματα:</p>	<p>Αξιολογικές κρίσεις</p> <p>Ατομική και Ομαδική Εργασία – Ανακοινώσεις και συζήτηση στην ολομέλεια</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση του κήπου: Είναι πολύ μακριά από το χώρο που παίζουν τα παιδιά; / Είναι εφικτό να επιτηρείται ο χώρος από παιδονόμους; • Οι διάδρομοι: Υπάρχουν ή όχι; Είναι πλακόστρωτοι και επιτρέπουν τη χρήση τους ή δημιουργούνται λάσπες τις βροχερές μέρες; • Φυτά: Κλαδεύονται ή έχουν μεγαλώσει και δυσχεραίνουν τη μετακίνηση ανθρώπων στον κήπο. • Παγκάκια: Υπάρχουν ή όχι; Πόσα παιδιά μπορούν να κάθονται και να απολαμβάνουν τον κήπο κάθε φορά; Χρειάζεται να γίνουν διαβήματα για εξασφάλιση πάγκων, ώστε να μπορεί να αξιοποιείται ο κήπος από παιδιά για απόλαυση του περιβάλλοντος που προσφέρει; • Χρήση και συμπεριφορά: Πώς τα παιδιά συμπεριφερόμαστε, όταν βρισκόμαστε στον χώρο του κήπου; Χρειάζεται να ενημερώσουμε άλλα τμήματα του σχολείου για το θέμα; Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε την κατάλληλη χρήση του χώρου και αποφυγή ζημιών και καταστροφών (π.χ. ρόλος του μαθητικού συμβουλίου ή των παιδονόμων για έλεγχο). 	
<p>6°-8° 40ΛΕΠΤΟ</p>	<p>Επαναφέρεται το γεωγραφικό ερώτημα. Τα παιδιά εργάζονται, πρώτα, ατομικά και, μετά, με στην ομάδα τους, για να επισημάνουν (ή/και σκιστάρουν ή σημειώνουν σε συντομία) τα κριτήρια που θα λάβουν υπόψη τους για τη διαμόρφωση του καινούριου κήπου, τον οποίο θα σχεδιάσουν για το άλλο σχολείο. Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να χωρίζεται σε παρτέρια • να υπάρχουν διάδρομοι • τα φυτά να είναι φυτεμένα «συγυρισμένα» (π.χ. σε σειρές) • να φαίνεται αν η εποχή είναι χειμώνας ή άνοιξη, κ.λπ. <p>Τα κριτήρια ανακοινώνονται στην ολομέλεια και καταγράφονται στον πίνακα.</p> <p>Τα παιδιά προγραμματίζουν πώς θέλουν να παρουσιάσουν τον σχεδιασμό του κήπου του σχολείου, που έχει ζητήσει τη βοήθειά τους (με βάση το γεωγραφικό ερώτημα). Με βάση την αρχή της διαφοροποίησης, αλλά και του διαθέσιμου χρόνου, το τελικό προϊόν της δραστηριότητας μπορεί να είναι κείμενο, σχέδιο ζωγραφικής / κολλάζ (εικόνες, υφάσματα, κ.λπ.) / δισδιάστατο ή ανάγλυφο ή τρισδιάστατο, κ.λπ.), σύνθεση στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, κ.ά.. ή/και συνδυασμός των πιο πάνω. Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν ατομικά, σε ζευγάρια ή ομαδικά.</p> <p>Σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό τα παιδιά συζητούν, επαναφέρουν και θέτουν κριτήρια, τα οποία θα λάβουν υπόψη τους κατά την ετοιμασία της εργασίας. Τα κριτήρια καταγράφονται στον πίνακα, καθώς και στο τετράδιο των παιδιών (ή σε άλλο φύλλο που θα κολληθεί στο τετράδιο των παιδιών), προκειμένου να είναι διαθέσιμα μετά την ολοκλήρωση της εργασίας για σκοπούς αξιολόγησης και αυτο-αξιολόγησης.</p>	<p>Γεωγραφικό Ερώτημα – Ατομική και Ομαδική Εργασία – Τετράδιο</p> <p>Ανακοινώσεις στην ολομέλεια</p> <p>Χαρτί, μαλλί, υφάσματα, χρώματα (μολύβια, μιογιές, μαρκαδόρους, κ.λπ.), άλλα υλικά για σχέδιο ή κατασκευή – Γραπτός Λόγος</p> <p>Τετράδιο ή φύλλο κριτηρίων</p>

	<p>Τα κριτήρια συστήνεται να είναι τα εξής:</p> <p>Προσέχω:</p> <p>α) να δημιουργήσω ξεχωριστές περιοχές (περιφέρειες – παρτέρια) για τα δέντρα και τα άλλα φυτά,</p> <p>β) να «φυτέψω» διάφορα φυτά (ψηλότερα ή χαμηλότερα, με πυκνότερη ή αραιότερη φυλλωσιά, με μικρότερα ή μεγαλύτερα φύλλα, φυλλοβόλα, ανθισμένα, κ.λπ.),</p> <p>γ) να «φυτέψω» τα φυτά σε μοτίβα ώστε να είναι συγυρισμένα,</p> <p>δ) να σχεδιάσω πλακόστρωτους διαδρόμους για να περπατούν οι επισκέπτες και να παίρνουν τα οφέλη των δέντρων και φυτών (να μαζεύουν καρπούς, να θαυμάζουν το πράσινο και τα λουλούδια, να απολαμβάνουν τη δροσιά).</p> <p>Επιπρόσθετα κριτήρια μπορεί να είναι τα πιο κάτω:</p> <p>ε) Προσθέτω κι άλλους ζωντανούς οργανισμούς που ζουν στον κήπο.</p> <p>στ) Σχεδιάζω παγκάκια για να κάθονται οι επισκέπτες.</p> <p>ζ) Χρωματίζω συγυρισμένα, μέσα από τις γραμμές των σχημάτων.</p> <p>Σημείωση:</p> <p>Η καταγραφή των κριτηρίων θα πρέπει να γίνει με χρήση λέξεων ή σύντομων φράσεων, όπως:</p> <p>α) ξεχωριστά παρτέρια</p> <p>β) διαφορετικά φυτά (ψηλά, χαμηλά, αραιά, πυκνά)</p> <p>γ) φυτά συγυρισμένα (σειρές, κύκλοι, συστάδες)</p> <p>δ) πλακόστρωτοι διάδρομοι</p> <p>ε) παγκάκια</p> <p>στ) φυτά ανθισμένα (ή δέντρα γυμνά)</p> <p>Με την ολοκλήρωση της εργασίας, τα παιδιά καλούνται να αυτο-αξιολογήσουν τον σχεδιασμό του κήπου που έχουν ετοιμάσει, με βάση τα κριτήρια που είχαν θέσει.</p>	<p>Αυτο-αξιολόγηση</p>
	<p>ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ - ΕΠΕΚΤΑΣΗ:</p> <p>Φροντίδα του σχολικού κήπου, με πρωτοβουλία του/της εκπαιδευτικού:</p> <p>α) Τα παιδιά αναλαμβάνουν να φροντίζουν κομμάτι του κήπου στο οποίο φυτεύονται λαχανικά, καλλωπιστικά ή άλλα φυτά.</p> <p>β) Οργανώνεται εκστρατεία καθαριότητας και ακούγονται εισηγήσεις για εξωραϊσμό του κήπου του σχολείου. Ζητείται η βοήθεια της διεύθυνσης του σχολείου ή άλλων φορέων, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.</p> <p>γ) Γίνεται παρουσίαση της εργασίας και των εισηγήσεων των παιδιών στα υπόλοιπα παιδιά και στο προσωπικό του σχολείου και ζητείται η βοήθεια όλων για τη φροντίδα του κήπου.</p>	<p>Βιωματικές δραστηριότητες φροντίδας κήπου</p>